

CURTEA SUPREMĂ DE JUSTIȚIE
DECIZIE

27 octombrie 2021

mun. Chișinău

Colegiul Penal în următoarea componență:
președinte
judecători

Iurie DIACONU
Liliana CATAN
Victor BOICO

examinînd admisibilitatea în principiu a recursului ordinar declarat de avocatul Temirov Valerii în numele inculpatului, prin care se solicită casarea deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 06 aprilie 2021, în cauza penală privind-l pe

RUSU Valeriu XXXXX, născut la XXXXX,
domiciliat în XXXXX.

Termenul de examinare a cauzei:

Prima instanță: 15.02.2018 – 18.03.2020;

Instanța de apel: 01.06.2020 – 06.04.2021;

Instanța de recurs: 30.06.2021- 27.10.2021.

c o n s t a t ă:

1. Prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Buiucani, din 18 martie 2020, Rusu Valeriu a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 152 alin. (1) Cod penal, fiindu-i stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe termen de 3 ani, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

În temeiul art. 84 alin. (4) Cod penal, pentru concurs de infracțiuni, prin cumul parțial cu pedeapsa stabilită prin sentința Judecătoriei Chișinău, sediul Râșcani din 05 februarie 2018, i s-a stabilit pedeapsa definitivă închisoare pe termen de 6 ani, cu executare în penitenciar de tip semiînchis.

Acțiunea civilă înaintată de partea vătămată Neghin Lilian privind încasarea din contul inculpatului a prejudiciului material cauzat prin infracțiune în sumă de 49.600 lei și prejudiciului moral în sumă de 50.000 lei a fost admisă parțial.

S-a încasat din contul inculpatului în beneficiul părții vătămate Neghin Lilian prejudiciul material cauzat prin infracțiune în sumă de 49.600 lei. S-a încasat din contul inculpatului în beneficiul părții vătămate Neghin Lilian prejudiciul moral cauzat prin infracțiune în sumă de 15.000 lei.

Acțiunea civilă în partea încasării prejudiciului moral în suma restantă de 35.000 lei a fost respinsă ca neîntemeiată. S-a încasat din contul inculpatului în beneficiul statului cheltuielile de judecată pentru efectuarea expertizei judiciare în sumă de 84 lei.

2. Pentru a pronunța sentința, prima instanță, în fapt, a constatat că, Rusu Valeriu la 02.02.2016, aproximativ între orele 08³⁰-09³⁰, aflându-se în apropierea blocului locativ de pe XXXXX în urma unui conflict cu Neghin Lilian, i-a aplicat acestuia mai multe lovituri cu mâinile și picioarele pe diverse regiuni ale corpului, cauzându-i, conform raportului de expertiză medico-legală nr. 2951/D din 19.10.2016, lezare totală de ligament încrucișat anterior la nivelul inserției proximale, contuzie tibiofemurală bicondilară, lezare de corn posterior al meniscului medial, lezare orizontală de corp meniscal lateral, traumă cranio-cerebrală închisă manifestată prin comoție cerebrală, excoriații la nivelul feței, echimoză la nivelul cutiei toracice pe dreapta, echimoze și excoriații la nivelul membrelor superioare și membrului inferior stâng, care se califică ca vătămare medie.

3. Nefiind de acord cu sentința avocatul Temirov Valerii în interesele inculpatului în termenii legali a atacat-o cu apel, prin care a solicitat casarea sentinței, rejudecarea cauzei și pronunțarea unei noi hotărâri prin care Rusu Valeriu să fie achitat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 152 alin. (1) Cod penal pe motiv că fapta acestuia nu întrunește elementele infracțiunii.

În motivarea apelului avocatul a invoca că organul de urmărire penală a încălcat termenul pentru punerea sub învinuire lui Rusu Valeriu. Astfel, în cadrul urmăririi penale de către organul de urmărire penală și procuror s-a constatat că în acțiunile lui Rusu Valeriu nu s-au confirmat întrunirea elementelor constitutive ale art. 157 Cod penal, din care motiv aceasta a refuzată pornirea urmăririi penale pe art. 152 alin. (1) Cod penal și clasat procesul penal.

La fel consideră tendențioasă interpretarea instanței referitor la dubla urmărire prevăzută de art. 22 Cod de procedură penală. Astfel, în interpretarea prevederilor articolului menționat se înțelege că nu poate fi urmărită o persoană dacă a fost deja condamnată sau recunoscută nevinovată printr-o hotărâre definitivă pe același fapt. Organul de urmărire penală s-a axat pe pornirea mai multor cauze penale pe același fapt, fără a ține cont, că toate acestea au fost conexe anume pentru a nu dubla acțiunile procesuale și a stabili vinovăția persoanei doar într-un singur proces penal.

4. Prin decizia Colegiului Penal al Curții de Apel Chișinău din 06 aprilie 2021, apelul apărătorului Temirov Valerii în numele inculpatului a fost admis din alte motive, cu casarea parțială a sentinței în latura penală și s-a pronunțat o nouă hotărâre, potrivit modului stabilit pentru prima instanță, prin care Rusu Valeriu a fost recunoscut vinovat de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 152 alin. (1) Cod penal, și a fost eliberat de pedeapsa numită în legătură cu expirarea termenului de prescripție de tragere la răspundere penală cu încetarea procesului penal.

Celelalte dispoziții ale sentinței s-au menținut.

5. În partea descriptivă a deciziei, instanța de apel a menționat că, instanța de fond corect a stabilit circumstanțele de fapt și de drept și just a tras concluzia că inculpatul a săvârșit anume infracțiunea imputată.

Aceste împrejurări au fost constatate din totalitatea de probe acumulate la cauza

penală, fiind corect apreciate, respectându-se prevederile art. 101 Cod de procedură penală, din punct de vedere al pertinentei, concludenței, utilității și veridicității, iar toate probele în ansamblu - din punct de vedere al coroborării lor.

Astfel, cu toate că inculpatul nu și-a recunoscut vina în comiterea infracțiunii încriminate, vinovăția lui s-a dovedit integral de întreaga sistemă de probe, materiale și documente anexate la dosar.

Referitor la cele invocate de către apelant precum că termenul de punere sub învinuire a fost încălcat, instanța de apel a reținut că la data de 29.12.2019 a fost pornită urmărire penală, ulterior la data de 24.01.2017 a fost emisă ordonanța privind recunoașterea în calitate de bănuț a lui Rusu Valeriu (f. d. 91), la data de 13.04.2017 a fost emisă ordonanța de punere sub învinuire a lui Rusu Valeriu (f. d. 112), astfel s-a conchis că termenul de 3 luni de punere sub învinuire a lui Rusu Valeriu a fost respectat.

Apelul este neîntemeiat în partea nominalizată, deoarece avocatul Temirov Valerii și inculpatul nu au abordat nulitatea cărorva acte procedurale întocmite în privința învinuitului Rusu Valeriu, în termenul prevăzut de lege, adică la terminarea urmării penale, ei au pierdut dreptul de a invoca presupusele carențe ale organului de urmărire penală ulterior, adică în instanțele de judecată, prezumându-se că inculpatul și apărătorul său au acceptat modul în care s-a desfășurat respectivul proces penal, iar instanța de apel, potrivit art. 251 Cod de procedură penală, nu are temei și suport legal pentru a invoca din oficiu chestiunile abordate, cât și suport faptic.

Un alt argument al apelantului referitor la art. 22 alin. (1) Cod penal, este faptul că nimeni nu poate fi urmărit de organele de urmărire penală, judecat sau pedepsit de instanța judecătorească de mai multe ori pentru aceeași faptă. Instanța de apel a reținut că la data de 11.03.2016 prin ordonanța procurorului în Procuratura sect. Rîșcani, Lucia Andriuța, a fost refuzată pornirea urmării penale în baza plângerii lui Neghin Lilian, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii. La data de 11.10.2016 prin ordonanța procurorului în Procuratura sect. Rîșcani, Lucia Andriuța, a fost refuzată pornirea urmării penale în baza plângerii lui Neghin Lilian, pe motiv că fapta nu întrunește elementele infracțiunii. Suplimentar, la data de 16.05.2016 prin ordonanța procurorului ierarhic superior, Mihail Pascal, a fost anulată ordonanța de refuz a pornirii urmării penale din 11.03.2016, iar la 23.11.2016 prin ordonanța procurorului ierarhic superior, Mihail Pascal, a fost anulată ordonanța de refuz a pornirii urmării penale din 11.10.2016,

Respectiv, în prezenta speță, nu au fost prezente circumstanțele specificate de art. 22 Cod de procedură penală, și anume lipsa circumstanțele specificate la alin. (1) cât și la alin. (3), întrucât urmărire penală nu a fost încetată și după reluată, ci a fost continuă și nu era prezent la acel moment necesitatea de a relua urmărire penală.

Condiția obligatorie specificată de legiuitor în normă, este clasare cauzei penale, cu scoaterea de sub urmărire penală sau doar clasarea. Pe când în speță, prin ordonanțele din 16.05.2016 și 23.11.2016 emise de procurorul Procuraturii sec. Rîșcani

mun. Chişinău, Pascal Mihail, nu a fost dispus clasarea cauzelor, ci anularea ordonanţelor de refuz a pornirii urmăririi penale.

În așa situație nu s-au regăsit circumstanțe pentru a fi calificată situația sub prevederile art. 22 Cod de procedură penală, ca dubla incriminare.

Instanța de apel a conchis că, deși, vinovăția inculpatului pe art. 152 alin. (1) Codul Penal a fost demonstrată, potrivit art. 332 Cod de procedură penală, *în cazul când pe parcursul judecării cauzei, se constată vreunul din temeiurile prevăzute în art. 275 pct. 5)- 9), 285 alin. (1) pct. 1), 2), 4), 5), precum și în cazurile prevăzute în art. 53-60 din Codul penal, instanța, prin sentință motivată, încetează procesul penal în cauza respectivă.*

În conformitate cu prevederile art. 60 alin. (1), lit. (b) Codul penal, *persoana se liberează de răspundere penală dacă din ziua comiterii infracțiunii au expirat 5 ani de la săvârșirea unei infracțiuni mai puțin grave.*

Astfel, instanța de apel a conchis că infracțiunea prevăzută la art. 152 alin. (1) Cod penal este o infracțiune mai puțin gravă, comisă de către Rusu Valeriu la 02.02.2016, iar de la comiterea acțiunilor infracționale, termenul de 5 ani a expirat.

6. Nefiind de acord cu decizia instanței de apel, avocatul Temirov Valerii în interesele inculpatului a atacat-o cu recurs ordinar, invocând prevederile art. 427 alin. (1) pct. 6) Cod de procedură penală, solicitând casarea deciziei și sentinței primei instanțe, cu achitarea inculpatului din cauza că fapta nu conține elementele infracțiunii și respingerea acțiunii civile a părții vătămate Neghin Lilianc cu privire la încasarea prejudiciului în sumă de 64.600, ca fiind nefondată.

În motivare recurentul a indicat că:

- instanța de apel nu s-a expus pe marginea tuturor temeiurilor indicate în cererea de apel;

- procurorul la stabilirea temeiurilor pentru anularea ordonanței nu a stabilit temeiurile prevăzute de art. 287 Cod de procedură penală, care ar permite reluare procesului penal;

- urmărirea penală a fost începută în baza bănuielii rezonabile în săvârșirea infracțiunii din 29.12.2016. Prin ordonanța din 13.04.2017 Rusu Valeriu i-a fost înaintată învinuirea de săvârșire a infracțiunii prevăzute de art. 152 alin. (1) Cod penal. Termenul de 3 luni trebuie să fie calculată din 29 decembrie 2016, din momentul emiterii ordonanței cu privire la urmărirea penală;

- procurorul, înaintând învinuirea la 13.04.2017 a neglijat termenul de 3 luni de învinuire, care trebuie să fie calculat din data începerii urmăririi penale;

- instanța de fond a încălcat procedura de cercetare judecătorească, în special art. 221 alin. (1), 372, 373, 376 alin. (1), 384 alin. (3), (4) Cod de procedură penală;

- sentința s-a bazat pe probe care nu au fost examinate în cadrul ședințelor de judecată.

7. În conformitate cu prevederile art. 431 alin. (1) pct. 1¹) Cod de procedură penală, procurorul a depus referință privitor la opinia sa asupra recursului avocatului, menționând că acesta urmează a fi declarat inadmisibil, ca fiind declarat peste termen.

8. Examinând admisibilitatea în principiu a recursului ordinar pe baza materialului din dosar și motivelor invocate, Colegiul penal concluzionează că acesta urmează a fi declarat inadmisibil din următoarele considerente.

Potrivit dispoziției art. 432 alin. (2) pct. 2) Cod de procedură penală, *instanța de recurs, examinând admisibilitatea în principiu a recursului declarat împotriva hotărârii instanței de apel, fără citarea părților, este în drept să decidă asupra inadmisibilității acestuia în cazul în care constată că recursul este declarat peste termen.*

Din actele cauzei se constată că avocatul Temirov Valerii în numele inculpatului a depus recursul ordinar la data de **08.06.2021**.

Una din cerințele obligatorii la depunerea recursului ordinar se referă la respectarea termenului de declarare a acestuia de către titularii cererii respective. În corespundere cu prevederile art. 422 Cod de procedură penală, termenul de declarare a recursului este de 30 de zile de la data pronunțării deciziei instanței de apel. Ca atare, termenul de recurs are caracter imperativ, în sensul că depășirea lui atrage decăderea din dreptul de a exercita calea de atac, iar recursul declarat după expirarea termenului se consideră ca tardiv, deoarece legea procesual-penală nu prevede posibilitatea de repunere în termen a recursului.

În același context se relevă că, potrivit dispozițiilor art. 230 alin. (2) Cod de procedură penală: *„în cazul în care pentru exercitarea unui drept procesual este prevăzut un anumit termen, nerespectarea acestuia impune pierderea dreptului procesual și nulitatea actului efectuat peste termen.”*

Din actele cauzei se constată că în cadrul examinării cauzei penale în instanța de apel, inculpatul și apărătorii Temirov Valerii au fost prezenți la ședința din 06.04.2021, unde a fost pronunțat dispozitivul deciziei cu informarea că, pronunțarea deciziei motivate v-a avea loc pe data de **06.05.2021** (vol. II, f.d. 133-137). La pronunțarea deciziei motivate, inculpatul și apărătorul său nu s-au prezentat (vol. II, f.d. 133), dar copia deciziei a fost expediată în adresa lor, conform scrisorii la 12.05.2021 (vol. II, f.d. 148), astfel, depășindu-se termenul prevăzut de lege cu 1 zi pentru depunerea recursului. Mai mult, avocatul Temirov Valerii nu a solicitat repunerea în termen a recursului ordinar și nu a indicat motivul depunerii recursului după expirarea termenului de atac.

Instanța de recurs menționează că, la pronunțarea hotărârii integrale legea nu solicită obligatoriu prezența părților, iar pentru părțile care nu s-au prezentat la pronunțarea hotărârii, se consideră că au luat cunoștință de conținutul hotărârii motivate la data pronunțării, ultimele fiind plasate pe portalul web al instanței de judecată, astfel devenind publice pentru toți. Călăuzitoare în acest sens este și practica judiciară, potrivit căreia s-a statuat că neprezentarea părților, care au fost legal citate la

ședința de judecată, dar s-au eschivat de a se prezenta, termenul de atac și pentru acestea oricum se calculează din momentul pronunțării hotărârii integrale.

Pe cale de consecință, având în vedere cele consemnate supra, Colegiul reține că, în cauza diferită judecătii, termenul de declarare a recursului a fost omis de către recurent, respectiv argumentele aduse de acesta în cererea de recurs nu vor fi preluate pentru examinare, el fiind decăzut de dreptul de a exercita această cale de atac.

În această ordine de idei, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție consideră că, recursul ordinar declarat de avocatul Temirov Valerii în numele inculpatului, este inadmisibil, ca fiind declarate peste termen.

9. În temeiul art. 432 alin. (1) – (2) pct. 2) Cod de procedură penală, Colegiul Penal

d e c i d e :

Inadmisibilitatea recursului ordinar declarat de avocatul Temirov Valerii în numele inculpatului, împotriva deciziei Colegiului penal al Curții de Apel Chișinău din 06 aprilie 2021, în cauza penală privindu-l pe RUSU Valeriu XXXXX, ca fiind declarat peste termen.

Decizia este irevocabilă, pronunțată integral la 30 noiembrie 2021.

Președinte

Iurie DIACONU

Judecător

Liliana CATAN

Judecător

Victor BOICO